

Behandeling DVT/PE hoort thuis in de eerste lijn

Dr. Wim Lucassen, huisarts te Zwaag
en senior-onderzoeker AMC

Wat betekent eigenlijk een ‘behandeling in de eerste lijn’?

- Is dat een behandeling thuis onder verantwoordelijkheid huisarts?
- of kan dat ook een behandeling thuis zijn onder verantwoordelijkheid van de specialist?
- of onder gedeelde verantwoordelijkheid?
- Kan de behandeling ook geïnitieerd worden in tweede lijn?
- Dient de diagnostiek dan ook in 1^e lijn plaats te vinden?

Wanneer 'hoort' een behandeling thuis in de 1^e lijn?

- Gemakkelijk voor patiënt
- Kostenbesparend
- Frequente aandoening in 1^e lijn
- .....

- Voldoende deskundigheid huisarts

Behandeling DVT

- Initieel LMWH subcutaan
- Instellen orale anticoagulantia in samenwerking met de trombosedienst.
- Preventie PTS door initieel zwachtelen van het been en het aanmeten van steunkousen.
- Toekomst: met Doacs nog eenvoudiger

Wat zeggen de richtlijnen?

- **NHG-standaard DVT en longembolie (januari 2015):** ‘De behandeling van DVT van de onderste extremiteiten kan geheel in de eerste lijn plaatsvinden’.
- **(Concept) richtlijn trombose :** ‘Initiële behandeling van DVT thuis wordt aanbevolen na uitsluiten van patiënten die voldoen aan een van de exclusiecriteria’.
- **ACCP 2012:** In patients with acute DVT of the leg and whose home circumstances are adequate, we recommend initial treatment at home over treatment in hospital (Grade 1B)

Exclusiecriteria:

- jonger dan 18 jaar;
- zwangerschap en kraambed
- sterk verhoogd bloedingsrisico
- phlegmasia coerulea dolens;
- nierinsufficiëntie (kreatinineklaring $<30\text{ml/min}$);
- extreem overgewicht (BMI $>50\text{ kg/m}^2$ en/of gewicht $>150\text{ kg}$);
- (psycho)sociale redenen waardoor thuisbehandeling niet mogelijk is.

Checklist behandeling DVT door de huisarts

Start behandeling

1. LMWH

- Voorschrift(recept) laagmoleculaire heparine (LMWH).
- Bepaling nierfunctie (creatinineklaring) bij patiënten met een te verwachten verminderde klaring (> 70 jaar), verwijs bij een eGFR < 30 ml/min.
- Zorg voor dagelijks injectie (minimaal 5 dagen tot INR 2 dagen > 2,0) door:
  - huisarts of praktijkassistente, of
  - thuiszorg of wijkverpleging (zorg voor uitvoeringsverzoek), of
  - patiënt zelf of partner/mantelzorger ↴ leren injecteren.

2. Instellen op cumarinederivaten via de trombosedienst

- Aanmelden, formulier invullen en/of eventueel contact opnemen (o.a. comorbiditeit, medicatie, verhoogd risico op bloedingen, nierfunctie (indien bekend), verwachte duur antistolling (indien bekend), noodzaak bloedafname thuis).
- Overweeg andere antistollingsmiddelen (zoals acetylsalicylzuur) tijdelijk te staken.

3. Compressietherapie

- Zwachtelen bij oedeem door (1 van de 2):
  - huisarts (let op maximaal aantal maal vergoed)
  - wijkverpleging ↴ aanvragen wijkverpleging, zorg voor materiaal
- Aanvraag aanmeten steunkousen na ontzwellen.

4. Instructie van de patiënt

- Patiënt hoeft niet in bed te blijven, mag lopen, fietsen e.d.
- Geef informatie over bijwerkingen cumarinederivaten, zoals blauwe plekken, verhoogde bloedingsneiging en de interactie met bepaalde zelfzorgmedicatie zoals Sint-janskruid, NSAID's, miconazolcreme.
- Geef eventueel adviezen rondom anticonceptie.
- Patiënt wordt geadviseerd contact op te nemen bij:
  - uitbreiding van roodheid, pijn of oedeem van het been,
  - klachten van kortademigheid of snel ademen, pijn op de borst of bij de ademhaling, hoesten, bloed opgeven, valneiging, hartkloppingen, malaise,
  - bloedingen,
  - losser gaan zitten van de zwachtels, of als ze erg strak (gaan) zitten.

Vanaf de tweede dag tot één week

- Doorgaan met dagelijks LMWH injecties (minstens 5 dagen): tot INR op streefwaarde is (> 2 dagen > 2,0).
- Cumarinederivaten volgens instelschema.
- Controle 1 week na start initiële behandeling.
- Herhaal adviezen wanneer contact op te nemen.
- Controleer zwachtels en ga na of steunkousen zijn aangevraagd.

Vanaf één week t/m 3 of 6 maanden

- Controles niet noodzakelijk, alleen bij klachten, vragen of problemen.

Na staken cumarinederivaten

- Wees alert op recidieven, instrueer de patient bij klachten terug te komen.

NHG-CBO

- De behandeling van DVT van de onderste extremiteiten kan geheel in de eerste lijn plaatsvinden, mits er lokale of regionale **samenwerkingsafspraken** met de wijkverpleging of thuiszorg, trombosedienst, steunkousbandagist en internist zijn en er geen bijkomende redenen zijn voor behandeling in de tweede lijn.

Overleg met tweede lijn

- Behandelduur?
- Onderzoek trombofilie?
- Patiënt gebruikt al andere antistollingsmiddelen

DVT door huisarts behandeld?

- Hoe vaak is huisarts daadwerkelijk initiële behandelaar?
- Hoe vaak stelt huisarts zelf diagnose?

De behandeling van DVT hoort thuis in de eerste lijn.

- Gemakkelijk voor patiënt
- Bewezen kosteneffectief
- Diagnostiek kan plaatsvinden onder regie huisarts
- Voldoende deskundigheid: consultatie 2^e lijn, CBO-richtlijnen trombose
- Frequente aandoening?

Hoort behandeling longembolie thuis in eerste lijn?

- **NHG-standaard DVT en longembolie:**
'behandeling longembolie vindt plaats in tweede lijn'.
- **(Concept) richtlijn trombose :** 'Bij patiënten met acute longembolie met laag risico op complicaties moet worden overwogen deze thuis te behandelen of binnen 24 uur vervroegd naar huis te ontslaan'.

Behandeling longembolie in laagrisico patiënten

Conform DVT!!!

Selectie laagrisico patiënten

- Hestia beslisregel
- Pulmonary embolism severity index (PESI)

Hestia beslisregel (exclusiecriteria voor thuisbehandeling)

Is de patiënt hemodynamisch instabiel?*

Is trombolysie of embolectomie nodig?

Heeft de patiënt ernstige pijn waarvoor i.v.-pijnmedicatie nodig is?

Is zuurstofsuppletie nodig om de zuurstofsaturatie >90% te houden?

Is longembolie gediagnosticeerd tijdens therapeutische antistollingsbehandeling?

Is er een actieve bloeding of hoog risico op bloeding?***

Is er een medische of sociale reden voor ziekenhuisopname voor meer dan 24 uur (bijvoorbeeld infectie, maligniteit, geen mantelzorg)?

Is de creatinineklaring minder dan 30 ml/min?****

Heeft de patiënt ernstig leverfalen?*****

Is de patiënt zwanger?

Indien één van deze vragen met JA wordt beantwoord, komt de patiënt NIET in aanmerking voor thuisbehandeling.

* Volgens deze criteria in combinatie met het oordeel van de arts: systolische bloeddruk <100 mm Hg en/of hartfrequentie >100 slagen per minuut; klinische conditie waarbij opname op de intensive care geïndiceerd is.

** Gastro-intestinale bloeding in de afgelopen 14 dagen, recent herseninfarct (<4 weken geleden), recente operatie (<2 weken geleden), stollingsstoornis of trombopenie (trombocyten <75 x 10⁹/l), ongecontroleerde hypertensie (systolische bloeddruk >180 mm Hg of diastolische bloeddruk >110 mm Hg).

*** Berekende creatinineklaring volgens de Cockcroft-Gaultformule.

**** Volgens het oordeel van de arts.

Bron Nederlandse versie tabel: Zondag, 2012

Pulmonary severity index

	Points assigned
Age	+1 per year
Male sex	+10
Cancer [*]	+30
Heart failure	+10
Chronic lung disease	+10
Pulse ≥ 110 beats per min	+20
Systolic blood pressure < 100 mm Hg	+30
Respiratory rate ≥ 30 breaths per min	+20
Temperature $< 36^{\circ}\text{C}$	+20
Altered mental status	+60
Arterial oxygen saturation $< 90\%$	+20

Literatuur

- Outpatient versus inpatient treatment in patients with pulmonary embolism: a meta-analysis.

Zondag et al, Eur Respir J 2013

	Recidief VTE<3 mnd.	Major bleeding	All cause mortality
Ontslag <24 uur. 1657 patiënten (13 studies).	1.7%	0.97%	1.9%
Ontslag <72 uur. 256 patiënten (3 studies)	1.1%	0.78%	2.3%
In ziekenhuis behandeld. 383 patiënten (5 studies)	1.2%	1.0%	0.74%

De behandeling van longembolie kan bij laagrisico patiënten ook in de eerste lijn plaatsvinden!

- Gemakkelijk voor patiënt
- Kostenbesparend
- Diagnostiek (veelal CT-scan) vindt vooralsnog plaats in tweede lijn. (waarom zou de CT-scan in de toekomst ook niet door huisarts aangevraagd kunnen worden?)
- Behandeling wordt vooralsnog geïnitieerd in tweede lijn
- Voldoende deskundigheid huisarts: consultatie 2^e lijn, CBO-richtlijn Trombose
- Frequentie aandoening in 1^e lijn?

Conclusie

- DVT: behandeling door huisarts is zeer goed mogelijk met specialist voor consultatie op achtergrond.
- PE: thuisbehandeling in geselecteerde groep laagrisico patiënten is zeer goed mogelijk met specialist voor consultatie op achtergrond.